

Fizik Öğretmenleri için Üniversite Destekli bir Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

Ali KAYA¹ Salih ÇEPNİ² Mehmet KÜÇÜK²

ÖZET

Eğitim literatürümüzde hizmet içi eğitimle ilgili yürütülen bir çok araştırmanın sonuçları MEB tarafından fen ve fizik öğretmenleri için yeterli sayıda ve etkili hizmet içi eğitim kurslarının düzenlenmediğini, ayrıca merkezi ve yerel olarak düzenlenen hizmet içi eğitim uygulamalarında üniversitelerle yeterli seviyede işbirliği yapılmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, yurt dışındaki bir çok ülkede öğretmenlerin hizmet içi eğitiminde üniversitelerin aktif olduğu ve olumlu sonuçların alındığı görülmektedir. Bu bağlamda ülkemizdeki öğretmenlerin HİE'leri sürecinde de üniversitelerin görev alması gerekmekte olup, gerçek ihtiyaçları doğrultusunda kendilerini yenilemelerini teşvik eden, üniversitelerle işbirliği içinde yürütülen daha ekonomik ve etkili bir HİE modeline ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada, mevcut literatürden elde edilen veriler ve uygulamalar dikkate alınarak fizik öğretmenlerinin çalıştıkları eğitim bölgesi içindeki hizmet içi eğitimlerinde kullanılmak üzere bir model önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet İçi Eğitim, Fizik Eğitimi, Model Önerisi

ABSTRACT

From many research in the Turkish educational literature conducted about in service education, it was found out that effective and enough quantity of in service education courses had not been organized by the National Ministry of Education for science and physics teachers as locally and centrally, and it was also understood that enough collaboration was not done between National Ministry of Education and universities. In addition, it is seen that universities actively work in teachers' inservice education and successful results are taken in some foreign countries. In this context, it is believed that universities should be actively work about in service education process of Turkish teachers and some kinds of in service course models which can encourage teachers to renew themselves through their needs, conducted with the interaction of universities and more economic and effective are required. In this study, with the help of data obtained from related literature and the current practices, a model was suggested which would be used for in service needs of teachers at where physics teachers work.

Key Words: In Service Education, Physics Education, Model Suggestion.

1. GİRİŞ

Bir ülkede uygulanan eğitim sistemin kalitesini arttırmak için, öğretmen ve öğretmen adaylarının hizmet öncesi ve hizmet içi dönemlerdeki eğitimleri üzerinde yoğun bir çaba harcanmalıdır. Bu bağlamda ülkemizdeki üniversitelerde uygulanan öğretmen eğitimi programlarının geliştirilmesi amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı ile Yüksek Öğretim Kurulu arasında bir takım işbirlikçi çalışmalarının sürdürüldüğü dikkati çekmekte olup, 1998 yılında uygulamaya konulan “*Türkiye’de Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması*” projesi bu alanda fark edilebilir nitelikte bir ilerlemenin sağlanmasında önemli bir adım olarak kabul edilebilir. Buna ilaveten, uygulamadaki öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sağlanmasına yönelik farklı etkinliklerin de yürütüldüğü bilinmektedir. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP) kapsamında belirlenen Müfredat Laboratuvar Okullarında (MLO) okul merkezli hizmet içi eğitim çalışmalarının başlatılması, iş başındaki öğretmenlerin hizmet içinde yetiştirilmesine dönük atılmış çok önemli bir girişim olarak değerlendirilmektedir (Çetinkaya ve diğ., 1999). Buna rağmen, uygulamadaki öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik nitelikli HİE uygulamalarının bir türlü gerçekleştirilemediği ve bu süreçte bir çok sorunun yaşandığı dikkati çekmekte olup uygulanan HİE faaliyetlerinin etkinliğinin artırılmasına ihtiyaç duyulduğu ilgili bir çok araştırmanın ortak sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır (Özyürek, 1981; Taymaz, Sunay & Aytaç, 1997; Boydak, 1999; Aytaç, 2000; Bağcı & Şimşek, 2000).

İş başındaki öğretmenler için HİE'in kanuni bir zorunluluk olduğu ülkemizde, tüm öğretmenlerin en azından üç yılda bir defa HİE'den geçmeleri için gerekli önlemlerin ilgili kurumlarca alınması gerektiği XII. Milli Eğitim Şurası'nda önerilmiştir (Akyüz, 1999). Bütün bunlara rağmen HİE, ülkenin kalkınmasıyla doğrudan ya da dolaylı ilgili olan tüm kurumlarda beklenen araştırma ve uygulama ortamını çok fazla bulamamaktadır

¹ KTÜ, Fatih Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Mat. Alan. Eğitimi Bölümü. Fizik Eğitimi Anabilim Dalı, Trabzon.

² KTÜ, Fatih Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü. Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı, Trabzon.

(Çetinkaya ve diğ., 1999; Çevikbaş, 2002). Konuyla ilgili bir araştırmada; HİE faaliyetlerinde karşılaşılan sorunlardan bazıları; kurumların eğitim ihtiyaçlarının bilimsel olarak belirlenmemesi, HİE tesis ve araçları için yeterli yatırımın yapılmaması, kurumlarda uzmanlık kadrolarının yanlış kullanılması ve program sonrası değerlendirmelerin etkin olarak yapılmaması şeklinde sıralanmıştır (Pehlivan, 1997).

Ülkemizde öğretmenlere yönelik planlanan HİE faaliyetleri merkezi olarak MEB'na bağlı Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı (HİEDB) tarafından düzenlenip yürütülürken, mahalli hizmet içi eğitim ihtiyacını karşılamaya dönük kurs programları ise, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri (MEM) tarafından yıllık olarak planlanıp uygulanmaktadır. Bununla birlikte, HİEDB tarafından organize edilen ve yıllık faaliyet planlarında belirtilen kursların farklı alanlarda ve sınırlı sayıda öğretmenin katılımına yönelik olduğu dikkati çekmekte ve ülkenin değişik bölgelerinde, farklı fiziksel ve sosyal şartlara sahip okullarda çalışan öğretmenlerin bunlardan faydalanmasını güç ve hatta imkansız hale getirmektedir. Bu sorunun en kısa zamanda çözülmesi gerekmekte olup, ülkenin farklı illerinde kurulan üniversitelere bağlı eğitim fakülteleri ile MEM'leri arasında kurulacak aktif işbirliği ile bu problemin ortadan kaldırılacağı düşünülmektedir.

En üst seviyedeki eğitim kurumu olan üniversitelerin; araştırmalar yoluyla bilime katkıda bulunma, gelişen toplumun ihtiyaçlarına karşılık verecek yüksek uzman kadrolarını, öğretim elemanlarını ve öğretmenleri yetiştirme, toplumun kültürünü tanıtmaya, yayma ve araştırma yoluyla geliştirme, ülkenin kalkınması için ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünü yetiştirme ve bunun için çeşitli kurumlarla işbirliği içinde olma şeklinde sıralanan bir takım görevleri bulunmaktadır (Kıncal, 1998; Erdem, 1998). Buna ilaveten, ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirmenin temel unsuru konumundaki öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimi kadar, hizmet içi eğitiminde de üniversitelerin rol alması oldukça faydalı olacaktır (Özdemir, 1997; Aytaç, 2000). Hizmet içi eğitimin başarısı, akademik bir çalışma olan HİE programlarının geliştirilerek uygulanmasına bağlıdır.

Üniversitelerde bir çok konuda alan uzmanının bulunması, araştırmalara zaman ve kaynak ayrılması ve ilgili literatürün sürekli olarak izlenmesi HİE alanında zengin bir alt yapının oluşmasına katkı sağlamaya birlikte, bu birikimin HİE'de kullanılması, HİE faaliyetlerinin daha etkili, yenilikçi, uygulanabilir olmasını ve bilgilerin aktarılmasında daha çağdaş öğretim yöntemlerinin kullanılmasını mümkün kılabilir. MEB'nın mevcut öğretim personelinin yetiştirilip istihdam edilmesine büyük ölçüde maddi kaynak ayırdığı ve harcadığı dikkate alındığında (Özdemir, 1997), üniversitelerle yapılacak işbirliği sonucunda, MEB'nın kısıtlı olan bütçesini farklı alanlara kaydırıp değerlendirmesi sağlanabilecektir. Bir çok ülkede, öğretmenlere yönelik HİE faaliyetlerinin planlanıp yürütülmesinde üniversitelerin aktif rol aldığı ilgili literatürden anlaşılmaktadır (Melon, 1998; Koster & Snoek, 1998; Posnanski, 2002). Bu araştırmalarda, üniversitelerin uygulamadaki öğretmenlerin HİE faaliyetleri için ilgili birimler oluşturdukları, HİE programlarını geliştirip uyguladıkları ve bu programların çoğunlukla başarılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Özetle, eğitim literatürümüzde HİE ile ilgili yapılan bir çok araştırmanın sonuçları, fen ve fizik öğretmenleri için yeterli sayıda ve etkili hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmediğini (Kanlı & Yağbasan, 2002; Çepni, Kaya & Küçük, baskıda), MEB tarafından merkezi ve yerel olarak düzenlenen hizmet içi eğitim uygulamalarında üniversitelerle yeterli seviyede işbirliği yapılmadığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, diğer bir çok ülkede olduğu gibi, ülkemizdeki öğretmenlerin HİE'leri sürecinde üniversitelere bağlı eğitim fakültelerinin aktif olması gerektiğine inanılmakta olup, öğretmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda kendilerini yenilemelerini teşvik eden, üniversitelerle işbirliği içinde yürütülen daha ekonomik ve etkili bir HİE modeline ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

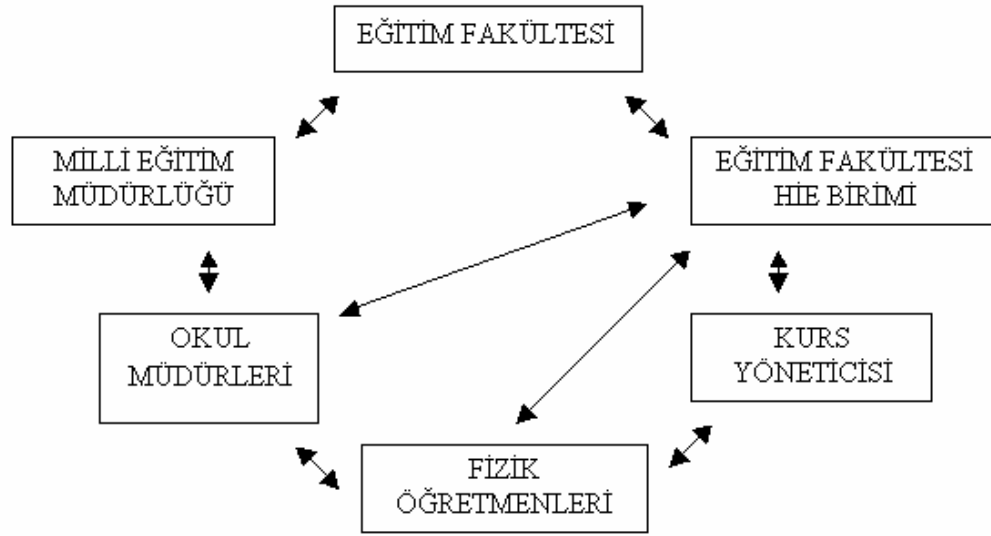
Bu çalışmada, daha önce literatüre kazandırılan "Fizik öğretmenlerinin laboratuarlara yönelik hizmet içi ihtiyaçlarının belirlenmesi" (Çepni, Kaya & Küçük, Baskıda), "Fizik öğretmenlerinin laboratuarlara yönelik hizmet içi ihtiyaçları için bir program geliştirme çalışması" (Kaya, Çepni & Küçük, incelemede) ve "Fizik laboratuvarlarına yönelik hazırlanan bir hizmet içi eğitim programının değerlendirilmesi" (Kaya, Küçük & Çepni, incelemede) isimli çalışmalardan ve ilgili literatürden elde edilen veriler ve mevcut uygulamalar dikkate alınarak fizik öğretmenlerinin çalıştıkları eğitim bölgesi içindeki hizmet içi eğitimlerinde kullanılmak üzere bir model önerilmiştir.

Bu model kullanılarak, ülkemizdeki ilk ve ortaöğretim kurumlarında çalışan farklı alanlardaki öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinin, eğitim fakültesi ile Milli Eğitim Müdürlükleri işbirliği ile yerel nitelikte hazırlanan bir programla daha etkili, sürekli ve ekonomik olarak sağlanması hedeflenmektedir.

2. BULGULAR

Bu bölümde HİE modelinin geliştirme, organizasyon, yürütme ve değerlendirme aşamalarında yürütülen çalışmalar ve ayrıca her bir aşamasında görev alan kişi veya kurumların sorumlulukları açıklanmıştır.

Bu modelin genel yapısı ile modelin uygulamasında görevli kişi ve kurumların isimleri aşağıda sunulmuştur.

Şekil 1. HİE modelinde görevli kişi ve kurumların isimleri

Bu model; **geliştirme, organizasyon, yürütme ve değerlendirme** olmak üzere dört aşamadan oluşmakta olup işleyişiyle ilgili bir takım açıklamalar aşağıda yapılmıştır.

2.1. Geliştirme Aşaması

Mevcut durumda fizik öğretmenlerinin HİE ihtiyaçları, okul zümre başkanları ve müfettişlerin fikirleri doğrultusunda belirlenmekte, fakat kurs programının içeriği, planlanması ve yürütülmesi tamamen kurs öğreticisinin kontrolüne bırakılmaktadır.

Bu model kapsamında fizik öğretmenlerinin HİE ihtiyaçlarının belirlenip programın geliştirilmesi, etkin bir şekilde eğitim fakültelerinin fizik eğitimi alanındaki uzman eğitimcilere verilmektedir. Modelin sağladığı bir diğer yenilik ise eğitim fakültesinde fizik eğitimi anabilim dalı öğretim elemanlarından oluşan ve hizmet içi eğitim faaliyetlerinden sorumlu bir “**Fakülte HİE Birimi**” nin kurulmasını içermesidir.

Fakülte HİE Biriminin Kurulması

Bu birim, eğitim fakültesinin fizik eğitimi anabilim dalı’nda çalışan öğretim elemanları arasından seçilen ve bu alanda hizmet verebileceklerine inanılan iki veya daha fazla öğretim elemanından oluşmaktadır.

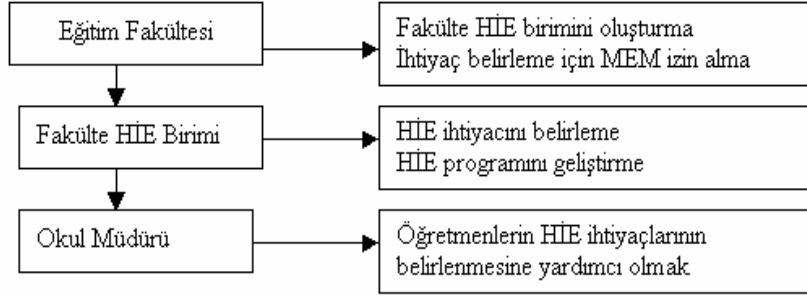
HİE birimi öğretim elemanları, bölgelerine bağlı il ve ilçelerdeki MEM’leri ile aktif işbirliği yaparak fizik öğretmenlerinin HİE ihtiyaçlarına yönelik program geliştirme işini yürütürler. Buna ilaveten, ildeki ortaöğretim kurumlarında çalışan tüm fizik öğretmenlerinin mesleki profillerini MEM’den alıp kayıt ederler. Her yıl bir veya birkaç kez, fizik alan eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılarda veya düzenli okul ziyaretlerinde etkili tartışma ortamı oluştururlar. Bu yolla öğretmenlerin HİE ihtiyaçları belirlenmektedir.

HİE İhtiyaçlarının Belirlenmesi

HİE Birimi öğretim elemanları, öğretmenlerin ihtiyaçlarını belirlemek için programın içeriğinin oluşturulması sürecinde okul müdürleri ve fizik öğretmenleriyle anket ve mülakat çalışmaları yürütürler. Bu amaçla, Kaya (2003) tarafından hazırlanan **ihtiyaç belirleme anketi** kullanılabilir.

Bu aşamada HİE Birimi öğretim elemanları tarafından kurs programının uygulama ortamına (araç-gereç ve fiziki ortam açısından en uygun lise laboratuvarı) karar verilir. Bu süreçte öğretim elemanları mevcut okulları ziyaret ederken, hangi okulun daha uygun eğitim-öğretim ortamı ve araç-gereç donanımına sahip olduğunu tespit ederler. Elde ettiğimiz deneyimlerden; bu alanda il ve ilçelerdeki özel okulların donanım açısından yeterli olmaları ve bu tür organizasyonları daha fazla desteklemelerinden dolayı, kurs merkezi olarak seçilmelerinin uygun olduğu ortaya çıkmıştır.

Modelin geliştirme aşamasından sorumlu kişi ve kurumların görevleri aşağıdaki şekilde görülmektedir.

Şekil 2. Modelin geliştirme aşamasında rol alan kişi ve kurumların görevleri

2.2. Organizasyon Aşaması

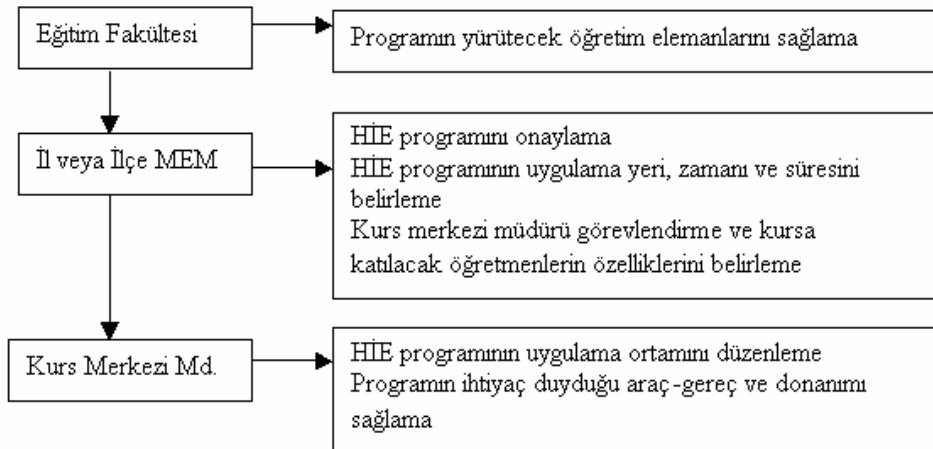
Mevcut durumda MEM bu aşamada, yıllık mahalli HİE planına alınmış eğitim faaliyetleri için yer sağlama/belirleme, öğretim görevlilerini belirleme, uygulama zamanı ve kursun süresini belirleyerek kurs merkezi müdürünü ve kursa katılabilecek öğretmenlerin özelliklerini belirlemektedir. Kurs merkezi müdürü, eğitim merkezi olarak belirlenen okulun müdürü olup, görevi kursun yönetim ve denetimini sağlamak ve ayrıca uygulama merkezini kurs için hazırlamaktır.

Bu modelde önerilen durumla mevcut durum arasındaki temel fark, kurs programının uygulama yeri, uygulama zamanı, süresi ve uygulama öğretim elemanlarının belirlenmesinde Fakülte HİE Biriminin aktif rol almasıdır. Organizasyon, HİE Biriminin modelin geliştirme aşamasında hazırladığı HİE programının uygulanması için il veya ilçe MEM'lerine müracaat etmesiyle başlamaktadır.

Programın uygulama ortamı ve zamanı, süresi, yürütmede görevli öğretim elemanlarının belirlenmesi

HİE Birimi, programın uygulanması için il veya ilçe MEM'lerine verdiği izin dilekçesinde programın uygulanacağı yeri, uygulama zamanını, süresini ve uygulama öğretim elemanlarının isimlerini sunar ve MEM'lerinin uygun görmesi durumunda valilik veya kaymakamlık makamının onayı alınır. Fakat, geliştirilen HİE programının uygulanabilmesi için, üstteki bilgilendirmenin her yıl Ekim ayının on beşine kadar bir izin dilekçesine eklenerek il veya ilçe MEM' ne verilmesi gerekmektedir.

Bu aşamada çalışacak kişi ve kurumların görevleri aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 3. Modelin organizasyon aşamasında çalışan kişi ve kurumların işlevleri

2.3. Yürütme Aşaması

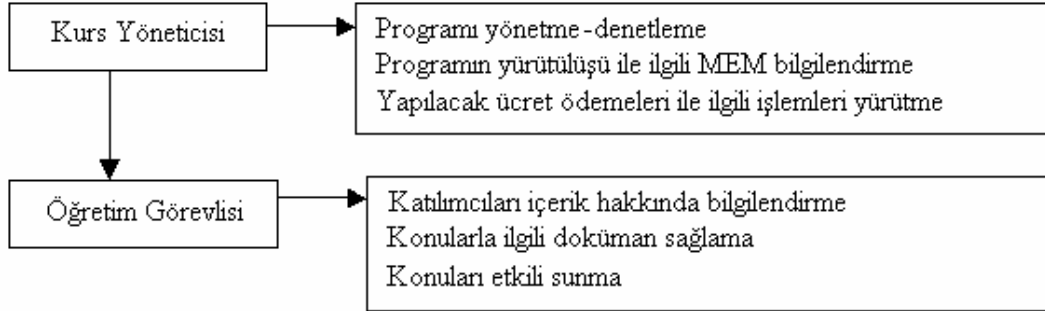
Mevcut durumda HİE kursunun uygulanması için MEM tarafından görevlendirilen öğretim elemanına, ilgili programın konusu ve süresi hakkında bilgi verilerek yürütmesi talep edilir. Kurs merkezi müdürü, eğitim ortamının düzenlenmesi, ihtiyaç duyulan araç ve gereçlerin sağlanması ile programın yönetim, denetim ve mali işlerini yürütür.

Bu modelde önerilen HİE programının uygulamasında eğitim fakültesinden ilgili alan uzmanları sorumludur. Kurs merkezi müdürünün işlevi mevcut durumla aynı olup, eğitim ortamının düzenlenmesi ve ihtiyaç duyulan donanımın sağlanmasında aktif desteği oldukça önemlidir. Bu nedenle, uygulamadan önce, HİE Birimi tarafından Millî Eğitim teşkilatındaki sorumlu kişilere ve özellikle de okul yöneticilerine hizmet içi eğitim faaliyetlerinin önemi ve idari desteğin kursun başarısına etkisi konusunda kısa süreli bir eğitim verilmelidir.

Kurs programının uygulanmasındaki kritik noktalar

- ✓ Katılımcı öğretmenler programın içeriği hakkında önceden bilgilendirilir.
- ✓ Programın uygulama çizelgesi ilk gün ilan edilir ve buna uyulur.
- ✓ İçerik konuları öğrenci merkezli yöntemlerle sunulur.
- ✓ Derslerin uygulama ağırlıklı olmasına dikkat edilir.
- ✓ Katılımcı öğretmenlere derslerle ilgili çalışma yaprağı veya etkinlik planları şeklindeki yazılı dokümanlar verilir.
- ✓ Öğretim kademesinde deneyimli ve konulara karşı ilgili olan başarılı öğretmenlerden daha çok faydalanılır.

Bu aşamada çalışan kişi ve kurumların işlevleri aşağıdaki şekilde verilmiştir.

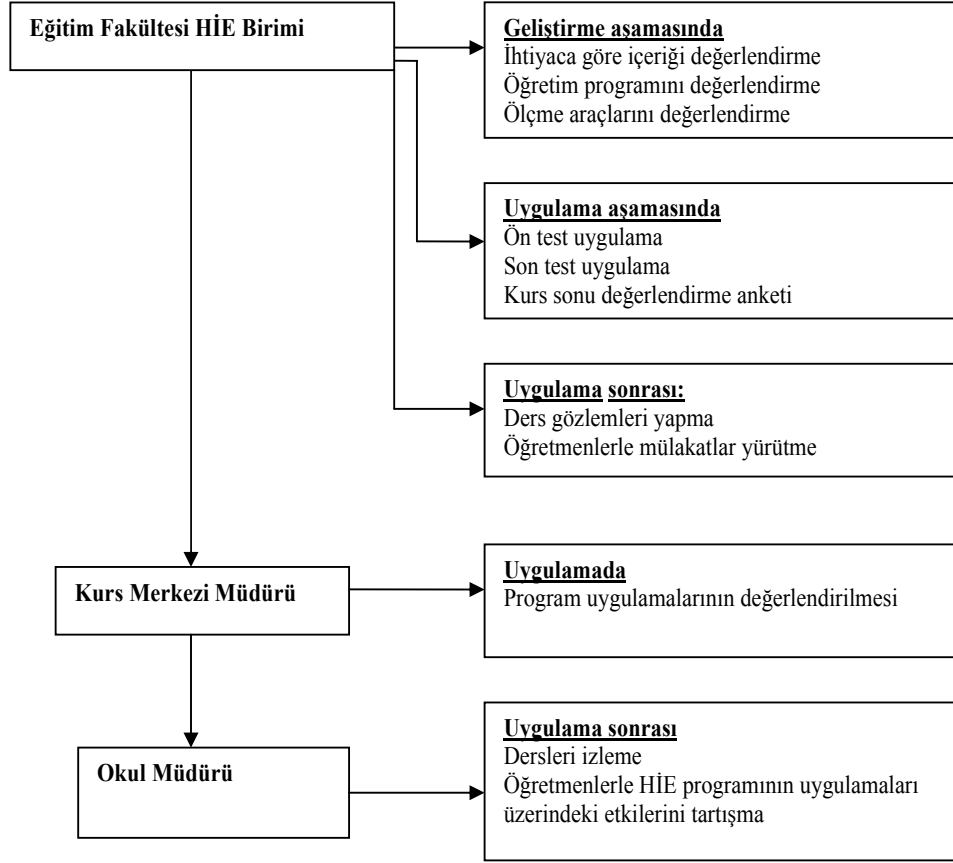
Şekil 4. Modelin yürütme aşamasında çalışan kişi ve kurumların işlevleri

2.4. Değerlendirme Aşaması

Mevcut durumda kurs programının değerlendirilmesi tamamen kurs öğreticisinin takdirine bırakılmaktadır.

Önerilen modelde, değerlendirme uygulamanın başında başlayıp sonuna kadar devam eden bir süreç olarak görülmektedir. Bu nedenle, programı geliştirme, yürütme ve uygulama sonrası olmak üzere üç aşamada değerlendirme yapılmaktadır. Programı geliştirme, uygulama ve uygulama sonrası değerlendirmeleri, HİE Birimi öğretim elemanları tarafından geliştirilen ölçme araçları, gözlem ve mülakatlarla alınmaktadır. Bu aşamada, kurs merkezi müdürlerine uygulama boyunca ve okul müdürlerine ise uygulama sonrası takip aşamasında görev verilmektedir.

Bu aşamada çalışan kişi ve kurumların işlevleri aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 5. Modelin değerlendirme aşamasında rol alan kişi ve kurumların işlevleri

Buraya kadar hizmet içi eğitim için önerilen dört aşamalı model tanıtılmıştır. Bundan sonra ise modelde işlevi olan kişi ve kurumların sorumlulukları açıklanmıştır.

Eğitim Fakültesinin Görev ve Sorumlulukları

Ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda nitelikli öğretmen yetiştirmekle sorumlu eğitim fakültelerinin bir başka işlevi de, ülkedeki eğitim uygulamalarının kalitesini artırmak olmalıdır. Bu amaçla, HİE etkinlikleriyle uygulamadaki öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamak için aşağıdaki görevleri yürütmektir:

- Fakültede HİE Birimi oluşturma,
- MEM’den gelen talep konusunda HİE Birimini bilgilendirme,
- HİE Biriminin belirlediği öğretim elemanlarının MEM’nün talepleri doğrultusunda görevlendirilmesini sağlama.

Fakülte HİE Biriminin Görevleri

Fakülte HİE Birimi, Milli Eğitimle ilgili hizmet içi eğitim faaliyetlerini koordine etmekle sorumlu olup, bunu yerine getirirken aşağıdaki görevleri yürütmektedir:

- Uygulamadaki fizik öğretmenlerinin HİE ihtiyaçlarını belirlemek için öğretim elemanı seçerek görevlendirilmesini sağlamak,
- HİE ihtiyaç analizi sonuçlarına dayanarak geliştirilen HİE programının içeriğini oluşturmak için fizik öğretmenleri ile anket ve mülakat çalışmalarını yürütmek,
- Fizik öğretmenlerinin HİE’ne yönelik program, öğretim ve ölçme araçlarını geliştirmek,
- HİE programını uygulayacak öğretim elemanlarını seçme ve görevlendirilmelerini sağlamak,
- HİE programlarına katılan öğretmenlerin takibi ve karşılaştıkları sorunları çözmelerine yardımcı olacak “**danışma kurulu**” oluşturma ve öğretmenlerin yürütülen faaliyetle ilgili uygulama süresince karşılaştıkları sorunların çözümü için bu kurulla iletişim kurmalarına yardımcı olmak,

- HİE için görev verilen tüm personelin çalışmasını takip etmek.

Danışma Kurulunun Görevleri

Bu kurul, geliştirilen HİE programının uygulanmasında çalışan öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Kurulun işlevi, uygulama sonrası belli periyotlarla kursa katılan öğretmenlerin okullarını ziyaret ederek çalışmalarını izlemek ve karşılaştıkları sorunlara uygulama ortamında acilen çözüm bulmaktır.

Milli Eğitim Müdürlüklerinin Görev ve Sorumlulukları

Milli Eğitim Müdürlüğü, teşkilatındaki öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamak için HİE yaptırmakla sorumlu olup, bunu yerine getirirken aşağıdaki görevleri yerine getirmesi beklenmektedir:

- MEM'leri tarafından yürütülen HİE faaliyetleri için ihtiyaç duyulan kaynakları sağlamak,
- Yürütülecek HİE faaliyetlerinin yıllık planını oluşturmak,
- Eğitim fakülteleri tarafından geliştirilen HİE programlarından acilen ihtiyaç duyulanların uygulanmasına izin vermek,
- Yürütülen HİE faaliyetlerini denetlemek.

Okul Müdürlerinin Görev ve Sorumlulukları

Okul müdürleri, okulundaki öğrencilere etkili bir eğitim ortamı sağlayarak kaliteli eğitim almalarından sorumludur. Öğrencilerin etkili eğitim almaları, okulda çalışan nitelikli öğretmenlere bağlıdır. Bu süreçte okul müdürleri öğretmenlerin eksikliklerini tamamlayacakları, yeni bir takım bilgi ve beceri kazanacakları HİE faaliyetlerine göndermekle sorumludur. İlaveten, HİE etkinliklerine katılan öğretmenlerin derslerini izleyip bu program hakkındaki fikir ve düşüncelerini alması beklenmektedir.

Kurs Merkezi Müdürünün Görev ve Sorumlulukları

Kurs merkezi müdürü, kurs merkezinde HİE programının uygulanması için ihtiyaç duyulan her türlü tedbiri almakla; HİE programı için araç ve gereçleri zamanında hazır bulundurma, kursiyerlerin devam durumlarını takip etme, öğretim elemanlarınca hazırlanan yardımcı öğretim materyallerinin çoğaltılıp dağıtılması ve ayrıca finansmanla ilgili işlemlerin gerçekleştirilmesinden sorumludur.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Proje çalışmasına dayalı bir dizi araştırmanın verileri dikkate alınarak geliştirilen bu model ile, ülke çapındaki tüm il ve ilçelerde her bir öğretim yılı başında öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim faaliyetlerinin etkili ve verimli şekilde yürütülebileceğine inanılmaktadır. Bu yolla ayrıca HİE'de süreklilik sağlanacak ve kurs programının uygulanmasında MEM tarafından sadece üniversite öğretim elemanlarına ve kurs merkezi müdürüne ücret ödeneceğinden maliyetin oldukça azalacağı planlanmaktadır. Bu modelin en önemli özelliği ise, makalede açıklandığı üzere hizmet içi eğitim programının geliştirilmesi ve uygulanması sürecinde üniversitenin aktif olarak çalışmasıdır. Bu yolla, üniversite ile Milli Eğitim Müdürlükleri ve uygulama öğretmenleri arasında etkili bir iletişim kurularak, üniversitedeki akademik çalışmaların uygulamada yankı bulması da sağlanabilir. Bu şekilde ayrıca, toplum nazarında üniversitelerin içine kapanık olma olarak bilinen negatif eleştiriden kurtulması ve pozitif etki oluşturması başarılabılır. Vurgulanması gereken önemli bir diğer konu ise, kursun şu anki uygulamalarda olduğu gibi tatil bölgelerinde değil, il merkezindeki bir okulda yani gerçek eğitim ortamında uygulanmasının planlanmasıdır. Bu bağlamda düzenlenecek HİE kursunun araç ve gereç yönünden yeterli olan il merkezindeki okullardan birinin fen laboratuvarında uygulanması mümkündür. Bir çok araştırmada, tatil bölgelerindeki kurs programlarına öğretmenlerin bir şeyler öğrenmek için değil, tatil yapmak ve yeni arkadaş edinmek gibi amaçlarla geldikleri dikkate alındığında (Kanlı & Yağbasan, 2002; Çepni, Kaya & Küçük, Baskıda), model kapsamında seçilen uygulama ortamının doğru bir karar olduğu ortaya çıkmaktadır.

Özetle, bu model kullanılarak, ülkemizdeki ilk ve ortaöğretim kurumlarında çalışan farklı alanlardaki öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinin, eğitim fakültesi ile Milli Eğitim Müdürlükleri işbirliği ile yerel nitelikte hazırlanan bir programla daha etkili, sürekli ve ekonomik olarak sağlanacağına inanılmaktadır. Bu nedenle, modelin bundan sonra düzenlenecek hizmet içi eğitim faaliyetlerinde kullanılması ve uygulanmasını olumsuz şekilde etkileyebilecek idari ve yasal düzenlemelerin en kısa sürede yapılması ilgili tüm kişi ve kurumlara önerilmektedir. Bununla birlikte, iş başındaki öğretmenlerin hizmet içi ihtiyaçlarının karşılanmasında üniversite ile Milli Eğitim Müdürlükleri arasında aktif işbirliği kurulması felsefesine dayalı bu modelin uygulanmasını takiben üzerinde bir takım ekstra değişikliklere de ihtiyaç duyulabileceği tahmin edilmektedir.

4. KAYNAKLAR

- Akyüz, M. (1999, Kasım). *İlköğretimde Görev Yapan Öğretmene Yönelik Hizmet İçi Eğitim, Eğitimden Yansımalar V*, 21. Yüzyıllın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu, Ankara.
- Aytaç, T. (2000). Hizmet içi Eğitim Kavramı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, *Milli Eğitim*, 147, 66-69.
- Bağcı, N., & Şimşek, S. (2000). Milli Eğitim Personeline Yönelik Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Genel Bir Bakış, *Milli Eğitim*, 146, 9-12.

- Boydak, M. (1999). *Hizmet İçi Eğitim Programlarının Etkililiğinin Değerlendirilmesi: (Fırat, Gazi, Marmara Üniversiteleri ve TÜBİTAK Örneği)*, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış doktora tezi, Elazığ.
- Çepni, S., Kaya, A., & Küçük, M. (Baskıda). Fizik Öğretmenlerinin Laboratuvarlara Yönelik Hizmet-İçi İhtiyaçlarının Belirlenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*.
- Çetinkaya, A. N., Bal, H., Erbil, O., Armağan, H., Tıncılıç, C., & Günay, D. (1999). *Müfredat Laboratuvar Okulu Modeli*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Çevikbaş, R. (2002). *Hizmet İçi Eğitim ve Türk Merkezi Yönetimindeki Uygulaması*, Nobel Yayın Dağıtım, I. Baskı, Ankara.
- Erdem, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Alkım Yayıncılık, İstanbul.
- Kanlı, U., & Yağbasan R. (2002). Fizik Öğretmenleri İçin Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Yaz Kursları, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 283, 32-38.
- Kaya, A. (2003). *Fizik Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarına Yönelik Bir Laboratuvar Programı Geliştirme ve Model Önerme*, Karadeniz Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış doktora tezi, Trabzon.
- Kaya, A., Küçük, M., & Çepni, S. (incelemede). Fizik Laboratuvarlarına Yönelik Hazırlanan Bir Hizmet İçi Eğitim Programının Değerlendirilmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Kaya, A., Çepni, S., & Küçük, M. (incelemede). Fizik Öğretmenlerinin Fen Laboratuvarlarına Yönelik Hizmet İçi İhtiyaçları İçin Bir Program Geliştirme Çalışması, *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*.
- Kıncal, R. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ayhan Ofset, Erzurum.
- Koster, B., & Snoek, M. A. (1998). National Curriculum for Teacher Education: Ducch Case Study, *Journal of In-Service Education*, 24(3) 547-560.
- Melon, E. K. (1998). A Chemistry (Methods) Course for Prospective and In-Service Teachers, *Journal of Chemical Education*, 65(9) 786-787.
- Özdemir, S. (1997). Her Organizasyon Hizmet İçi Eğitim Yapmak Zorundadır, *Milli Eğitim*, 133, 17-19.
- Özyürek, L. (1981). *Öğretmenlere Yönelik Hizmet İçi Öğretim Programlarının Etkinliği*, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, No: 102, Ankara.
- Pehlivan, İ. (1997). Türkiye’de Ulusal Kalkınma ve Kurumsal Verimliliğin En Önemli Araçlarından Biri Hizmet İçi Eğitimdir, *Milli Eğitim*, 133, 26-28.
- Posnanski, T. J. (2002). Professional Development Programs for Elementary Science Teachers: An Analysis of Teacher Self-Efficacy Beliefs and A Professional Development Model, *Journal of Science Teacher Education*, 13(2) 189-220.
- Taymaz, A. H., Sunay, Y., & Aytaç, T. (1997). Hizmet İçi Eğitimde Koordinasyon Sağlanması Toplantısı, *Milli Eğitim*, 133, 13-17.